

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2006 vp

Hallituksen esitys laeiksi ulkomaalaislain sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä huhtikuuta 2006 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi ulkomaalaislain sekä ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta (HE 32/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Tuomo Kurri ja ylitarkastaja Reijo Lahtinen, sisäasiainministeriö
- ylitarkastaja Anne Hujala, sosiaali- ja terveysministeriö
- erikoissuunnittelija Tero Mikkola, työministeriö

- ulkomaalaispoliisin johtaja, ylikomisario Hannu Pietilä, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos
- vähemmistövaltuutettu Rainer Hiltunen
- tulosalueen johtaja Berit Kiuru, Ulkomaalaisvirasto
- rikosylikomisario Jaakko Sonck, keskusrikospoliisi
- suunnittelija Taina Martiskainen, Lastensuojelun Keskusliitto ry
- lakimies Thomas Bergman, Pakolaisneuvonta ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Lapsiasiavaltuutettu
- liikkuva poliisi
- sisäasiainministeriö
- Amnesty International, Suomen osasto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan lisättäviksi ulkomaalaislakiin säännökset ihmiskaupan uhreille myönnettävästä oleskeluluvasta. Samalla lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös harkinta-ajasta, jonka kuluessa ihmiskaupan uhri voi toipua kokemuksistaan ja päästä rikollisten vaikutuspiiristä. Harkinta-aikana uhri voi tehdä päätöksen yhteistyöhön ryhtymisestä viranomaisten kanssa ihmiskaupasta epäiltyjen kiinni saamiseksi. Ehdotus liittyy neuvoston direktiiviin, jossa sääde-

tään ihmiskaupan uhrille myönnettävästä oleskeluluvasta. Ulkomaalaisrekisteristä annettuun lakiin ehdotetaan tehtäviksi ulkomaalaislain muuttamisesta johtuvat muutokset. Ulkomaalaisrekisteriin saataisiin tallettaa tiedot ihmiskaupan uhreista, joille on annettu harkinta-aika, ja tietoja rekisteristä luovuttaa myös ihmiskaupan uhrien vastaanoton järjestämiseksi.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ihmiskauppa on maailmanlaajuinen ilmiö, jonka tiedetään liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan ja harmaaseen talouteen. Ihmiskau-
passa ihmisiä saatetaan muun muassa seksuaali-
sen ja työvoiman hyväksikäytön kohteiksi ja hei-
dän elimiään kaupataan taloudellisessa hyöty-
mistarkoituksessa.

Hallituksen esityksen keskeisenä tavoitteena on ihmiskaupparikosten torjuminen, rikollisten kiinni saaminen sekä uhrien suojeleminen. Esi-
tyksen taustalla on Euroopan unionin uhridirek-
tiivi, joka on saatettava voimaan viimeistään
6 päivänä elokuuta 2006. Valiokunta toteaa li-
säksi, että eduskunta on käsitellessään uutta ul-
komaalaislakia edellyttänyt hallituksen valmis-
televan kiireellisesti eduskuntakäsittelyä varten
ulkomaalaislakia täydentävinä normeina muun
muassa ihmiskaupan uhrien asemaa koskevat
säännökset (HaVM 4/2004 vp — HE 28/2003
vp, HE 151/2003 vp).

Valiokunta pitää tärkeänä toimia ihmiskau-
pan torjumiseksi ja uhrien suojelemiseksi. Uh-
rien tulee saada apua ja tukea vaikeaan tilantee-
seensa. Oleskeluluvan saaneella uhrilla tulee
olla mahdollisuus saada tarvittavaa suojelua,
neuvontaa ja tukea uudelleen uhriutumisen estä-
miseksi. Neuvonnan, tuen ja muiden palvelujen
järjestämistä onkin valmisteltu eri hallinnonalo-
jen yhteistyönä. Valiokunta viittaa tässä yhtey-
dessä myös hallituksen 25.8.2005 hyväksymään
ihmiskaupan vastaiseen toimintasuunnitelmaan,
jossa painotetaan ihmisoikeuksia ja uhrilähtöis-

tä näkökulmaa ihmiskaupan vastaisen toimin-
nan lähtökohtina.

Ulkomaalaislain nojalla tapahtuvassa päätök-
senteossa on lain 6 §:n 1 momentin nojalla eri-
tyistä huomiota kiinnitettävä lapsen etuun sekä
hänen kehitykseensä ja terveyteensä liittyviin
seikkoihin. Valiokunta on mietinnössään
HaVM 4/2004 vp pitänyt tällaista niin sanot-
tuun läpäisyperiaatteeseen perustuvaa lapsen
etua koskevaa sääntelyä erittäin tärkeänä ulko-
maalaislaissa. Valiokunta tähdentää vielä, että
käsiteltävänä olevassa lakiehdotuksessa määri-
teltyjä oleskeluluvan myöntämisen edellytyksiä
arvioitaessa on otettava huomioon alaikäisen uh-
rin erityisen haavoittuva asema, ikä ja kehitysta-
so. Lisäksi valiokunta toteaa, että esillä oleva
hallituksen esitys edistää Yhdistyneiden Kansa-
kuntien lapsen oikeuksien sopimuksen lapsikau-
pan estämistä koskevan artiklan 35 ja väärinkäy-
tösten uhriksi joutuneiden lasten auttamista kos-
kevan artiklan 30 toteutumista.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja
saamansa selvityksen perusteella valiokunta pi-
tää lakiehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksen-
mukaisina. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten
hyväksymistä muuttamattomina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta
ehdottaa,

*että lakiehdotukset hyväksytään muut-
tamattomina.*

Helsingissä 7 päivänä kesäkuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Lauri Kähkönen /sd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Heli Paasio /sd
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Mauri Salo /kesk
	Nils-Anders Granvik /r	Tapani Tölli /kesk
	Hannu Hoskonen /kesk	Ahti Vielma /kok
	Jyrki Kasvi /vihr	Tuula Väättäinen /sd.
	Esko Kurvinen /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.